ЧЫЛА ЭЛЛАСЕ ПРОЛЕТАРИИ-ШАМЫЧ, УШНЫЗА! Ленин-Сталин паша верч кучедалаш ямде лий!

ЯМДЕ ЛИЙ

ВЛКСМ МАРОБКОМЫН ОРГАНЖЕ

ГАЗЕТ АК: идалыклан 2 т. 16 ыр. пел ийлан 1 т. 8 ыр.

1938 ий 4 ИЮЛЬ № 32

СТАЛИНСКИЙ СОКОЛ-ШАМЫЧЛАН ПИОНЕРСКИЙ САЛАМ!

МОСКВА—ХАБАРОВСК—ВЛАДИВОСТОК РАЙОН

Сӱретыште: летчик В. К. Коккинаки ден штурман А. М. Брядинский Москва—Хабаровск—Владивосток район перелетым каймыштӹ деч ончыч маршрутым палемдат.

СЕҤЫМАШ ПОЧЕШ СЕҤЫМАШ

Чумыр элын палыме летчик В. Коккинаки ден тале штурман А. Брядинскийын Моско гыч Владивостокыш шумеш нигушак шичде героический чоҥештымашышт советский авиацийыште адакат ик пеш кугу сеҥымаш лие. Героический экипаж сутка утларак жапыште чумыр кумда советский мланде гоч эртен. Тиде кужу корно мучко чоҥешташ мо чоло моштымаш, лӱддымаш, преданность кӱлын! Тиде чоҥештымаш советский ден тӱнямбал авиацийын историешыже пеш чапле у страницым возен шынден.

Сеҥымашым Сталинын ончен куштымо сокол-шамыч чапле родинын пеледмыже лӱмеш ыштеныт. Летчик-герой-шамыч Сталинын пумо маршрут дене каеныт, садлан нуно шкеныштын сеҥышашыштлан пеҥгыдын ӱшаненыт.

Чапле перелет—совет калыкын сеҥаш лийдыме куатле вийжым адакат ик кана ончыктымаш. Кӧ совет мландышке керылташ тоштеш гын, совет калык йӧршын шалатен кышка.

Сталинский эпохо кече йыда у герой - шамычым кушта. Советский летчик-шамычлан чап!

Правительствын заданыжым пеш чаплын шуктышо летчик Коккинаки ден Брядинскийлан пионерский салам!

СПАССК ГЫЧ, 28. VI. 38 ий

МОСКВА, КРЕМЛЬ.

Сталин, Молотов, Каганович, Ворошилов, Ежов йолташ-шамычлан

Москва—Владивосток перелет ик суткаште шукталтын.

Летчик КОККИНАКИ.

Штурман БРЯНДИНСКИЙ.

В. Коккинаки, А. Брядинский йолташ-шамычлан

Правительственный заданым чаплын шуктымо дене тендам шокшын саламлена. 7600 утла километр пеш нелэ корным 24 шагатат 37 минутышто шуктымо Москва—Хабаровск—Владивосток район героический перелет советский ден мировой авиацийын историйышкыже у чапле страницым возен пурта.

Совет Ушем шемер-шамыч тендан сеҥымашда дене кугешнат.

Тендам ӧнталына да тендан киддам кормыштена.

И. Сталин	*А. Андреев*
В. Молотов	*А. Жданов*
К. Ворошилов	*Н. Ежов*
М. Калинин	*Н. Хрущев*
Л. Каганович	*М. Каганович*
А. Микоян	*А. Локтионов*

Правительственный комиссийын увертарымыже гыч

27 июнь, 8 шагатат 36 минутышто Щелковский аэродром гыч (Москва ола лишне) Москва—Хабаровск—Владивосток район маршрут дене беспосадочный перелетыш чоҥештен лектын кайыше летчик В. К. Коккинаки ден штурман А. М. Брядинский составан экипаж конструктор С. В. Илюшинын кок моторан „Москва“ самолетшо дене шындыме заданым чаплын шуктен. Московский жап дене 28 июньын 9 шагатат 12 минутышто Владивосток деч 155 километрыште улшо Спасскыш пеш сай волен шинчын.

Москва — Хабаровск да умбакыжым Спасскыште волен шичме вер марте юж корно кужыт — тура 6.850 километр. Чынжым 24 шагатат 36 минутышто 7600 утла километрым шагатлан 307 километр кокла скорость дене эртыме.

Чоҥештымаш Москва—Киров—Чердынь — Ванавара—Бодайбо — Зея—Хабаровск да умбакыже Владивосток районышто тура линий дене эртен.

Чоҥештыме корно исследоватлыдыме вер дене, тундра ден тайга ӱмбалне эртен. Чоҥештымаш нелэ метеорологический условийыште ыштатлын. Пӱтынь корно мучко экипаж мландым 1000 километр кужытышто ужын, моло корныжо пыл шеҥгелне да пыл коклаште эртен. Чоҥештыме кӱкшыт 30 гыч 7 тӱжем метр марте лийын. Хабаровск дек чакемме годым „Москва“ самолет куатле кӱдырчан йӱр фронтым вашлийын, пыл мланде марте шуын. Курыкан условийыште пыл гыч лекташ лийдыме лийын. Кӱдырчан йӱр фронтым коранг каен, экипаж теҥыз сер дек лектын, тушто пыл вошт лектын да палемдыме маршрут дене умбакыже чоҥештен. Шичмеке самолетын материальный ужашыже тичмаш исправностьышто лийын. Самолетын бакылаштыже але 500 килограмм горючий кодын. Отважный летчик-шамычын самочувствийышт сай.

СЕҤЫМАШ ПАЙРЕМ

Чыла союзный ден автономный республик Верховный Советлаш сайлымаш пытыш. Чыла вереат калык коммунист ден беспартийный-шамычын ушнен выдвигатлыме шкенжын эн сай эргыж ден ӱдыржылан голосоватлен.

Коммунист ден беспартийный - шамычын сталинский союзын исторический сеҥымашыжым калык кугу сеҥымаш дене пайремла. Москошто, Ленинградыште, Киевыште, Харьковышто, Минскыште да моло олалаштат шуко калыкан демонстраций лиеден. Уло калык шкенжын Сталинский Конституцийын творецше, первой депутат—Иосиф Виссарионович Сталиным да чыла избранник-шамычшым шокшын саламла.

Москва—Хабаровск—Владивосток перелетын картше.

Пионер ден школьник-шамычлан у заем нерген

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЙ ГОСУДАРСТВЫН ЗАЕМЖО

Мемнан элыште илаш пешак сай, весела. Мемнан родина кече йыда поен, пеледын шога. Мо чоло кугу завод, гигант, фабрик-шамыч улыт. Шотлен пытарыдыме кугу машина-шамыч—трактор, комбайн, тулеч моло межадыме колхоз пасушто мӱгырат. Тӱжем дене школлаште, садлашге, дворецлаште, миллион дене йоча-шамыч мӱкшла вэгат.

Мемнан эл аралыме пашам пеш чот пенгыдемдыме. Куатле Йошкар Армийнан кыдыштыже тӱняште эн ончыл техникан вооружений уло. Тушман мемнан ӱмбак керылташ тоштеш гын, пурак лийын шалана.

Кок пятилетке ий-шамыч элын тӱсшым йӧршынак вашталтыше жап лийыч. Мемнан эл ончыл индустриян элыш савырнен. Тиде чылажат кугу вождь Иосиф Виссарионович Сталин йолташын вуйлатымыже почеш ыштaлтын.

Кугу строительствым шарен шогымаште промышленность ден ял озанлыкын пумо доход деч п о с н а заемат кугу верым налын шога. Мемнан ачана ден авана государствылан оксам арымашеш пуэн, элын виймым кугемдаш полшат, мемнан илышнам саемдат.

Тиде кечылаште кумышо пятилеткын (первой ийын лукмо) государственный заемым лукмо н е р г е н ССР Ушем Совнаркомын пунчалым луктын. У заем 5 миллиард теҥгелан луктaлтеш. Срокшо—20 ий.

Пионер ден школьник-шамыч! Кызыт тиде у заемым шарыме паша кая. Заемым содоррак шарен пытарышашлан лийын, театр полышым пуэн кертыда. Те заемын кӱлешыже нерген ача ден аваланда, тугак пошкудо-шамычланат умылтарен кертыда.

Пионер отряд организоватлалте

„Тӱҥалтыш" колхозышто (Роҥго район) пионер отрядым организоватлыме. Пионер вожатыйлан комсомолец С. М. Даниловым сайлыме. Отрядыште 20 пионер уло. Паша план почеш ыштaлтеш. Т е в е шукерте огыл отряд дене колхозлан организованне шӱк-шудым кӱраш мийышна. Площадкыште тӱрлӧ семын модына.

Шкенан колхоз отрядлан волейболым, шахматым, моло модышымат налын пуаш лийын.

П. И.

Кужмарий ял совет.

ЮНЫЙ ОПЫТНИК-ШАМЫЧ КУШКЫТ

МИША САДОВОД ЛИЕШ

Демаков Миша Кужмарий пелэ кыдалаш школын 6 классшым тунем пытарен. Кеҥеж жапыште веселан канымыже ден пырля Миша шке сад пакчаштыже пашам ышта. Тудо туштo ятыр олма пуым куштен. Ботанике книга почеш ятыр опыт-шамычым ыштылын, садлан тиде предмет дене ийдалык мучко эреак отличне отметке дене веле тунеме. Телымак тудо ятыр тӱрлӧ растений-шамычым ончен куштен, нуным кажне кечын эскерен, дневникышкыже возен. Растений гербарийже уло. Кызыт пакчаштыже у сорт киярым, кечешудым кушта. Сад пакча нерген тудо ятыр книга-шамычым лудын, кызытат эре лудын шога.

Загайнов Васлий.

Роҥго район.

Олма пуэм лектын улыт

Мый сад пашам пеш йӧратем. Кугу садовод Мичуринын садым куштымыжо нерген возымо книгажымат ятыр лудынам. Кодшо ийын шошым да шыжым шоптыр вондым да 200 олма нӧшмым шынденам ыле. Олма нӧшмыжӧ гын, 14 веле лектын, шоптыр вондем эреак кушкеш. Олма нӧшмыжӧ тӱрысак шушо лийын огытыл улмаш.

Тений мый пистым пӱчкын, тушко олма пум шынден ончаш шонем. Тиде прививкем ӱмбакыже кузе лийме нерген вескана возем.

Семенов Иван.

„Первой май" колхоз, Роҥго район.

Пакчаштем опытым ыштем

Мый опытым ыштылаш пеш йӧратем. Садланак тений шке пакчаштем изи опытный участкым ыштенам. Тушко кагун ден помидорым шынденам. Кагун 10 кече гыч иже, а помидор 3 кечыштак лектыныт. Кажне кечын леве вӱдым шавем. К ы з ы т лӧзангын кушкыт. Нунын кушмыштым, шарлымыштым, пеледмыштым эре эскерем.

Загайнов Миклай.

Роҥго район, Кужмарий ялсовет, „Юледӱр" колхоз.

Пакча саскам сайын ончена

Шуар - сола тӱҥалтыш школын пакчаштыже тӱрлӧ саска-шамычым: шоганым, ковыштам, киярым, помидорым, кешырым шындыме. Саска - шамыч пеш лӧза кушкыт, ужар посто гане лӱшкен шогат. Кызыт шӱк шудым кӱрына. У тунемме ийыште тиде пакчасаска дене шокшо кочкышым организоватлена.

И. Щербаков.

Роҥго район.

Йоча пайрем

30 июнь. „Медик" стадионышто эр годсекак йоча-шамычын йӱкышт шокта. Нунын таче тунемме ий пытарыме лӱмеш ыштыме пайремышт. Чыланат яндар вургемым чиеныт, весела тӱсан улыт. Волейбольный площадкыште мечым перкалыме йӱк шокта, адак судья воштылмо йӧре счетым каласкала. Умбалнырак, пистер йымалне, йоча-шамыч тӱрлӧ весела модыш дене модыт. Ик тӱшкашке ончаш миен шогална. Онгаш умша карен шогышо оселым сӱретлен пушенгеш пижыктеныт. Тушко „сокыр"-шамыч шудо вуян тоя дене мият. Шудо оселын умшаш логалеш гын, модшо еҥлан тӱрлӧ премийым пуат.

Умбалнырак вес тӱшка йоча-шамыч „Попади в круг", „Рыбаки", „Врезай премию" модыш дене модыт. Площадкыштат йочашамыч темыныт. Фотосӱретым ыштен моштышо йочашт фотоаппаратым конденыт да тӱрлым сниматлат. Тыгерак 30 июньышто Йошкар-Оласе школлаште тунемше пионер - шамыч шке пайремыштым эртарыныт.

Федотов Йыван.

Смирнов Анатолийым лагерыш колтат

Смирнов Анатолий Руя сола пелэ кыдалаш школым сай отметке дене тунем пытарыш. Испытанийым 11 предмет дене „отлично", 1 предмет дене „хорошо" оценкылан кучыш. Пионер отрядыште отряд советым вуйлатыш. Пырдыж газетын редакторжо ыле. Сай тунеммыжлан да общественный пашам активне ыштымыжлан тудым „Таир" лагерыш колташ ойрышт.

Смирнов Никита.

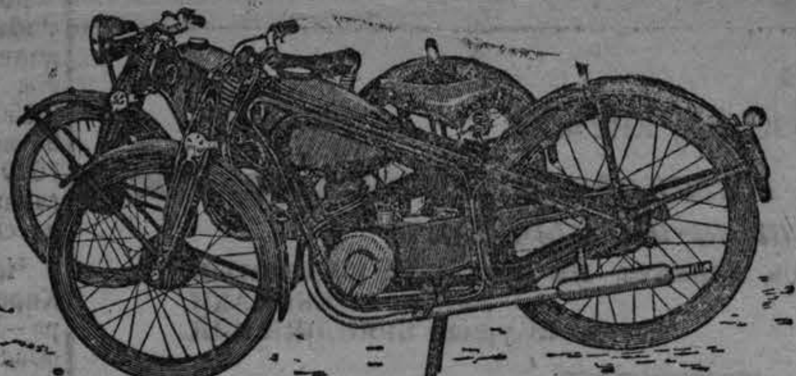
Роҥго район.

У мототцикл

Подольский механический завод куштылемдыме типан „ПМЗ—125" у мотоциклым луктын. Тиде мотоцикл пеш удобный, тыгылай корно денат кошташ ласка. Шуко луктaш тӱҥалмек мотоциклын акше 1500 теҥге лиеш.

Сӱретыште: „ПМЗ—125" мотоцикл.

Прессклише.

КАЛЫКЫН МУЧАШДЫМЫН ЙӦРАТЫМЫЖЕ

I

Мӱндырчын нӧлталтше кече пеледалтше Москво ӱмбак поснак сайын ончен. Тудын чевер йолжо-шамыч пайремым чиен л е к ш е ӱдыр гай столицылан шӧртньӧ тӱсым пуэныт. Уремлам, площадьлам сӧрастарыше флаг-шамычым эркын гына леве мардеж тарватылын. Кремлевский часын шӧртньӧ стрелкышт кудытан цифр дек лишемаш тыршеныт.

Но эша куд час марте жап ятырак ыле. Туге гынат, Москон кажне уремже нигунамсе деч чот,куанышe калык дене лӱшкен. Пайрем вургеман избиратель-шамыч колонно дене избирательный у ч а с т к ылаш ошкылыныт. Москоолан уремлаштыже тӱрлӧ м у з ы к шоктен, тышкак куан шӱм гыч лекше муро толкын ушнен. Музык почеш шоҥгыжат, рвезыжат асфальтироватлыме уремла мучко мурен-куштен голосоватлаш каеныт.

Кремлевский башньысе часын кум куд кана пермыже пӱтынь ола мучко шергылтын. Тунам участковый избирательный комиссий-шамычын председательышт избиратель-шамычым кугу пайрем дене саламленыт да голосоватлаш ӱжыныт. 26 июньым шукертсек вучышо москвич-шамыч Р С Ф С Р Верховный Советыш сайлаш тӱҥальыныт. Нуно избирательный урна дек миеныт да коммунист ден беспартийный-шамыч блокын кандидатышт верч, мемнан пеледалтше родина верч, Сталин йолташын пумо пиялан илыш верч шке бюллетеньыштым колтеныт.

II

Ме Г. Иванов йолташем дене сӧралын украшатлыме трамвайыш шична да С т а л и н с к и й избирательный округыш кудална. Т и д е округышто Сталин йолташын кандидатуржо голосоватлалте. Садланак тыште пайрем кече поснак куанышан ыле.

Электрозаводской урем. Тыште 8-ше номыран, нил этажан кугу пӧрт уло. Тудо тӱрлӧ лозунг, плакат дене сӧрастарыме. Пурымаш омса ӱмбалне „Сталинский округын 21-ше избирательный участкыже" манын возымо. Тулеч кӱшнырак йошкар матереш возымо кок лозунгым пыжыктыме. Иктыштыже „Кужу ӱмыран лийже Великий Сталин!" манын ойлалтеш. Весешыже тыге возымо: „Калыкын Великий вождьшо, родной, йӧратыме Иосиф Виссарионович Сталин верч голосоватлыза!"

Меат тиде участкыш пурышна. Пӧрт кӧргӧ волгыдо, сӧралэ ыле. Участковый комиссийын членышт кажне избирательым эн чот вучымо уна семын ваштлийыныт. Избиратель-шамыч список почеш бюллетеньым налыныт да кабиныш голосоватлаш ошкылыныт. Шке йӱкыштым калык вождьлан пумек нуно адакат куштызо, мурзо-шамыч дек ушненыт, мӧҥгӧ каймыштат шуын огыл.

— Удостоверений дене толшо-шамычым теве тыште возат, — манын мланна ик член ойлыш. Ме справкым пушо еҥын ончыктымо верыште ончална да ялт ӧрна. Туштo черетше могай кугу ыле! Эрдене тӱҥалын кас марте тыгай черет шоген. Участкыште голосоватлыше 3346 еҥ гыч 1141 избиратель удостоверений дене голосоватлен. Тӱрлӧ вер гыч толедныт: Украин, Белорусий, Грузий, Азербайджан, Армян, Таджикистан, Туркменистан, Киргизий, Казахстан гыч, Комсомольск, Хабаровск, Свердловск, Йошкар - Ола гыч, молат. Кажныжат шке йӱкшым Великий Сталинлан пуаш тыршен.

III

Совет калык Иосиф Виссарионовичлан йӱкшым велэ огыл, чыла шке илышыжым пуаш ямде. Сталинкий округысо избиратель-шамыч голосоватлыме деке серлаген гына огытыл. Нуно Сталин вождьым чот йӧратымыштым, тудлан мучашдымын преданный улмыштым эша кумданрак, келгынрак ончыктен пуаш тыршеныт. Запискам возеныт да бюллетень дене пырльа канвертыш пыштеныт.

21-ше участкыште возаш изиш гына моштышо избиратель канверт ӱмбалан тыге возен: „Шерге Сталин ачалан шке йӱкем пуэм. С. К. Чумаков". Вес кенвертыште тыгай записка улмаш: „Мый Сталин йолташ верч голосоватлымем дене пеш кугу пиялан улам. Павел Рязанцев, Пятигорск". Тыгай запискашамыч округ мучко 6000 вонченыт.

„Ямде лий" 2-шо могыр.

СТАЛИНСКИЙ КЕЧЕ ИЎМАЛНЕ КАНАШ ПЕШ САЙ

„АРТЕК" ГЫЧ

6 июньышто ме Йошкар Ола гыч „Артекыш" каяш лекна. 7 июньышто кастене шым часлан Москош миен шуна. Тушто эн первояк метрошко пурышна, ятыр жап ончен коштна. Варажым деткомбинатыш малаш кайышна. Деткомбинат гыч 9 июньыш то лектын, Курский вокзалыш троллейбус дене кудална. Тужечын мемнам Симферополь олаш оркестр дене ужатен колтышт. Мый корнышто кум моторан самолетым ужым (а ондакше ик мотораным гына ужынам ыле). Симферополь олашке 11 июньышшо лач кечывалым миен шуна. Пеш чапле ола! Симферополь гыч автобус дене „Артекыш" кудална. „Артек"-ыш 3 час гыч миен шуна. Ну, „Артекше" могай чапле! Тудо Шем теҥыз тӱрыштӧ шарлалт кия. Тушто тӱрлӧ емыж, пушеҥге-шамыч шочыт. Лагерь деч мӱндырнӧ огыл, 600 метр кӱкшытан курык уло. Икт еш манаш гын, „Артекыш" толшемла чылажымат ужынам: Совет Ушемын шӱмжым—Моском, кугу танк-шамычым (а вет мый танкшамычым ондак нигунам ужын ом ул ыле!), мыланна пиялым кондышо Сталин йолташ илыме верым—Кремльым, моло кугу ола-шамычым, Шем теҥызым, молымат ужынам.

Адак „Артекыште кум орденан еҥ дене вашлийна. Тудо шке эргыжым ужаташ миен.

Кызытеш, чеверын.

Салам дене: МАКАРОВ АЛЕКСЕЙ.

Сӱретыште: Йошкар-Оласе пионер пӧртыштӧ пионерка-шамыч домино дене модыт. Фото Овечкинын.

Ик участкыш 72 ияш кугыза толын. Тудо бюллетеньым налынат, кабиныш пурен. Кабине гыч ятыр жап марте лектын огыл. Залыште ӧрыныт да кычкыралыныт. Тунам иже шонго избиратель лектын. Тудын шӱргыжӧ мучко шокшо шинча вӱд йоген. Шортмо деч вожылынат шӱргыжым петырен да избирательный урна дек ошкылын. Вара старик шке деныжке мо лийме нерген тыге ойлен:

—Вот чытемак, манын шонышым. А кызытсе илыш нерген да Сталин йолташ нерген шоналтышымат... Мланем 72 ий, родем-шамыч, а настоящий илышыже—20...

38-ше участкыште пашазе Титов урныш бюллетеньым колтымыжо годым тыгак чытен кертде, вияҥ гына кычкыралын:

— Кужу ӱмыран лийже Сталин йолташ!

К. А. Ленский

Моско, 26 июнь.

Сайын канышым

„Таир" пионерский лагерьыш каяш шукертак шоненам ыле. Кодшо тунемме ийым отличне тунем лекмемлан, пионер отряд лагерьыш канаш колтыш. Мыланем первой сменыштак канаш пиял логалын. Тидлан мый пеш куаненам.

„Таир" лагерь мыланем пеш келшыш. Тушто жапымат шижаш ок лий, веселан эрта. Эре интересный модыш дене модын улына. Адак ершыте йӱштылына, колым кучен коштна, ошмаште могырым калитлен кийышна. Мый утларакшым пуш дене кошташ да „гигант" модыш дене модаш йӧратем ыле.

Мый мӧҥгыш миймекем „Таирыште" пырля илыме йолташ-шамычлан серышым колташ тӱҥалам. Шкенан ялысе йолташем-шамычлан „Таир" лагерьыште канымем нерген каласкалем, нунылан у модышым туныкташ тӱҥалам.

Зыков Николай.

Оршанке район, Каракша тӱҥалтыш школ.

Мӧҥгӧ каймемат ыш шу

24 кече „Таир" лагерьыште куанен, модын-воштылын, изак-шоляк семын жапым пеш веселан эртарышна. Тиде жапыште ушнам сайын кандарышна, капкылнам тазаҥдышна. Мӧҥгӧ каймемат ыш шу. Мый 2 килограммлан утла ешаралтынам. ЮВС значоклан нормым сдаенам, экскурсий дене У Таирыш, Кокшагыш, моло вереат коштынна. Тушто гербарийым, коллекцийым погенна. Пуш дене кошташ пеш сай. Лагерьыште каныме жапыште мый шуко у модышым, адак авиамоделизмым тунемым. Мӧҥгӧ миймек йоча-шамычлан у модышым туныктем, модельым ышташ тӱҥалаш шонем. Чодраш, олыкыш, район типографийышке экскурсий дене каена.

Бастраков Виталий.

Оршанке район, Кучкинский велэ кыдалаш школын 5-ше классыжым отлично тунем пытарыше.

Эре лагерьыште илыме велэ шуэш

Тений Упшинский тӱҥалтыш школым чыла предмет денӗат отлично тунемын пытарышым.

Пионерыште кок ий шогем. Школыштына пионер паша сай каен. Телым эче дене соревнованийым эртаренна, катокышто модынна. Кажне эрдене физкультурный зарядкым ыштенна, гӱнямбал илыш нерген беседым эртарена ыле. Кеҥежым пашана сай кая. Отлично тунеммемлан да примерный пионер улмемлан „Таир" лагерьыш колтышт. Лагерьыште пеш веселан илышна. Мый 2 сантиметрат 5 милиметрлан кушкынам. БГСО, БГТО значеклан нормым сдатленам. Экскурсий дене чодрашке коштын улына. Тушто первой кана кишкым ужынам.

Мӧҥгыштӧ йоча-шамыч дене пырля чодраш, Оршанке МТС-ыш, район типографийыш организованне каяш шонем.

Туманов Тимофей.

Оршанке район.

Могай куанымаш!

Мый Поланур тӱҥалтыш школын 3-шо классыжым „отлично" оценке дене тунемын 4-ше классыш куснышым. Отлично тунеммемлан шкенан школ гыч „Таир" лагерьыш канаш колташ ыштышт. Мый первой кана „Таир" лагерьыш каем. Могай куанымаш, пиял!

Але марте кеҥеж каникулым сайын эртаренам. Тӱрлӧ модыш дене организованне модын улына, коклан сылне литературым лудынам. „Таир" лагерьыште кап-кылем тазаҥдаш, БГТО, ВГСО значоклан нормым сдатлаш шонем.

Майорова Анна.

Йошкар-Ола район.

Сӱретыште: „Таир" лагерьыште ик отряд прогулко гыч пӧртылеш. Фото Овечкинын.

50 ПИОНЕР КАНА

25 июньышто Пектубай районысо пионер-шамычлан лагерь почылто. Первой сменыште 50 пионер кана. Нуно тушто жапым культурно, веселан эртарат. Нунылан модашышт бильярд, шахмат, шашке, домино улыт. Физкультурный модыш-шамычат шагалак огыт ул: волейбол, футбол, баскетбол, молат. Пионер-шамыч музыкымат шоктат. Нунылан лӱмынак гитарым, балалайкым, мандолиным, гармоньым налын пуэн улыт. Библиотекыште йоча-шамычлан лудаш тӱрлӧ интересный художественный литератур кнага-шамыч улыт, ятыр тӱрлӧ газет-журнал-шамыч мият. Лагерьыште кум-ныл оборонный значек-шамычлан нормым пуаш чыла условият уло. „Мый гын ныл оборонный значеклан нормым пуэмак",—пионер-шамыч икте-весыштлан ойлат. Пионер-шамыч лагерьыште кечеш калитлалтыт, йӱштылыт, модыт, куштат, сай кочкыт. Чылажат режим почеш ышталтеш.

Арс. Федоров

ЖАП ВЕСЕЛАН ЭРТА

Мый кеҥеж каникул жапым первой кече гычак сайын эртараш тӱҥалым. Чодрашке, олыкыш коштам. Тушто тӱрлӧ пеледышым погем. Растений дене гербарийым ыштенам.

Шокшо кече годым йӱштылаш, колым кучаш коштам. Физкультурный площадкыште волейбол, футбол, тӱрлӧ моло модыш дене модына. Тыге веселан жапем эрта.

В. Поляков.

Вес-Шӱргӧ ялсовет, Изи кугунур ял, Морко район.

КЕҤЕЖ ЖАПЛАН ОТРЯДЫМ ОРГАНИЗОВАТЛЫМЕ

„Чобык" колхозышто 25 пионер уло. Садланак кеҥеж жаплан ик отрядым организоватлышна. Отрядым кум звеналан шелме. Вожатыйлан Б. Даниловым сайлыме. Кызыт организованне экскурсий дене чодраш, олыкыш коштына. Кеҥеж вид дене БГТО значеклан нормым сдатлаш тӱҥалына. Тӱрлӧ модыш дене модына.

Данилов.

Немдинский ял совет, У Тора'л район.

Опыт пашам дневникыш возем

Пакча-саска дене опыт ыштымаш, тудым ончен куштымаш—ботаникым тунеммаште кугун полша.

Мый шке пакчаштем пакча саскан лышташ лекмыжым, шарлымыжым, пеледмыжым, саскаҥмыжым эскерем, дневникышке возем. Кызыт пареҥгын, дынын лышташан мыштым, пеледмыштым эскерем.

Салтуков Афанасий.

БАССР, Калтаса район, Кугу Келтей ял.

Границе вес велне

Итало-германский захватчик-шамыч английский пароходым вӱд йымак колтеныт

Шукерте огыл мятежник-шамычын самолетышт Английын Валенсий портышто улшо „Арлон" пароходшым бомбардироватленыт. Пароходышто пожар тӱҥалын. Командыште ик еҥ колен. Пытартыш уверыште „Арлон" пароход вӱд йымак каен манын увертаралтеш.

Итало-германский самолет-шамычын республиканский испанийын Аликанте портыш кержалтмышт годым эше ик „Фарнхэм" английский пароходым бомбардироватлыме. Судно йӱлен. Командеге гыч икмыняр еҥ ранитлалтын, колышат лийын.

Берлин—Каир (Египет) —Берлин маршрут дене чоҥештымаш шукталтын огыл

27 июньышто Берлинский аэродром гыч 4 моторан германский самолет стартоватлен, тудо нигушак шичде Берлин—Каир—Берлин коклам (6.300 километр) 24 часыште каяш шонен.

Но Каир гыч пӧртылмыжла самолетлан Салоникеш (Греций) волен шинчашыже логалын. Пале лийын: самолетым техническский ятыр ремонтироватлаш кӱлеш.

Перелет чаплын пытымашым ончылгочак пайремлыше фашистский печать кызыт тиде сӱмырлымаш нерген нимомат ок возо.

Суретыште: Китайысе 8-ше национально-революционный армийын руководительже-шамыч (шола гыч пурлашке) Маоцзе-дун ден Чжу дэ **Прессклише.**

ПУШКИН ВАНЮ ЙОЛТАШЛАН СЕРЫШ

Поро кече, Пушкин Ваню йолташ! Тений Куптӱр пелэ кыдалаш школым сай отметке дене тунемын пытарышым. Чыла чырышыштат сай тунемынам. Тунемме дене пырля общественный пашам активне ыштенам. Отряд совет председательлан да „Тунемшаш верч" пырдыж газетын редакторжылан шогенам. Шыжым Йошкар-Оласе музыкально-театральный училищыш тунемаш пураш шонем. Мый тӱҥалтыш школышто тунеммем годымак мураш, кушташ, почеламутым каласкалаш пеш йӧратем ыле. Пелэ кыдалаш школыштo тунеммем годымак школысо да „Чобык" колхозысо драмкружокышто членлан шогенам. Умаште шуко кана районный олимпиадыште лийынам. Олимпиадыште сайын выступатлымемлан премийым налынам. 1937 ий 15 август мыйын эн куаныме кечем ыле. Кузе от куане, вет тунам республикысе 1-ше радиофестивальыште участвоватленам.

Совет Ушемыште кушкын шогышо рвезе тукымлан тунемаш кумда корным почмо. Могайым шонет, тугай специальность дене тунемаш наяш лиеш. Чыла тиде пиалым мудрый вождь—Сталин йолташ пуэн.

Пушкин йолташ, шарнет дыр. Кузе чевер кечыште модын воштыл, куанен „Таир" лагерыште жапым эртарышна. Ушнам кандарышна, кап-кылнам пеҥгыдемдышна. Тӱрлӧ семын модна. Тидым тачысе кече семынак шарнем.

Тый дечет ик письмам велэ налынам. Садланак тыйын илышет нерген ом шинче. Письмам возо.

Кызытеш чеверын, Ваню йолташ.

Пионер салам дене **Данилов Борис.**

У Тор'ял район, Немдинский ял совет, „Чобык" колхоз.

Йоча-шамычлан у книга

Е. КОНОНЕКО. „Маленькие испанцы". Детиздат. 1937 ий. Тираж 50.300 экз. Акше 3 теҥгеат 50 ыр.

Тиде книгаште республиканский Испанийын йочаже-шамыч нерген, эрыкан ола да села ӱмбак германский ден итальянский

бомбым кышкымышт дене тӱжем дене изи испанец-шамычын кузе колымышт, кузе юный патриот-шамычын ачашт, изашт дене пырля шке родиныштым аралымаште полшымышт нерген ойлалтеш.

„Сарагосса отомстит" ойлымаште автор испанский пионер Хозе Сарагоссе нерген воза. Йоча изи Альморади городокышто илен. Фашист-шамыч дене сар тӱҥалмек тудын изашт ден акашт-шамыч фронтыш каеныт. Сарагоссын ешыже Хоакин эргыжын сусыргымыжо нерген вашке уверым налын. Увер налмек ачаже изи Хозе дене пырля фронтыш тудым ужаш каеныт. Нуно шуко жап эргыж дене траншей да противникын тул коклаште коштыныт. Но Хоакинын госпитальыште киймыжым палымешкышт кычалмым чарнен огытыл. Нуно сусыргышо боец-шамыч дене пырля госпитальыш каеыт. Но Хоакинын илыше чурийжым ужын огытыл—тудо колен. Изи Хозе изажым тойымо шӱгарыште боец-шамычым, тугак изажым фашист-шамычын пуштмыштлан ӱчым ышташ клятвым пуэн. А ик мыняр кече гыч Хозе СССР-ыш колталтын. Тыште, Шем теҥыз сер вокетене—„Артекыште" мемнан элын пиялан йочаштлан шке ойгырмыжым ойлен.

Тугак, тиде книгаште Торес йоча нерген пеш сӧралын возымо. Тушто тудын гранометчик отрядыште служитлымыже, фашист-шамычын пыжашыштым пытарымаште кузе участвоватлымыже нерген возалтын.

Тиде книга гыч ик мыняр ойлымашыже испан йоча-шамычын СССР-ыш толмышт да нунын пионер лагерь—„Артекыште" илымышт лӱмеш возымо улыт.

Книга пеш интересный. Изи йоча-шамычлан лӱмын лукмо.

Чыла нерген кудыкын

◆ Парижыште советский „Торпедо" футбольный команде Чехословакийын Аусиг оласе сборный команде дене модын. Советский команде матчым 8:0 счет дене сеҥен.

◆ Пермь олашке Чусовой эҥерыште детский военно-морской станций почылтын. Тиде станцийын кажне членже „Юный моряк" значеклан нормым сдатлышаш.

◆ Тиде кечылаште Одесса ола воктене „Петр I" фильмын кокымшо серийжым сниматлаш тӱҥалыт. „Полтавский бой" сӱретым 10 июльышто сниматлат.

◆ Август тылзыште Москошто СССР калык стрелковый спартакиаде лиеш. Спартакиадыште пионер ден школьник-шамычат участвоватлаш тӱҥалыт. Июльышто отборочный соревнований лиеш.

◆ Ленинград олан Свердловск районысо 2-шо кыдалаш школышто тунемше Боря Борисов уремыште портфельым муын. Мумо портфельым тудо миллицийыш пуэн. Тушто 300 теҥге окса да документ-шамыч лийыныт. Портфельым озажлан пӧртылтымӧ. Борян честне ыштымыжлан благодарностьым каласыме да пионер лагерьыш каяш путевкым пумо.

Тый шинчет мо?

Велосипедым кӧ шонен луктын?

Велосипедым изобретатлышылан Карл Дрезым—1818 ийыште „куржшо машинажлан" кошташ правам налшым шотлаш ыштеныт.

Чынжым гын, 1800 ийыштак Верхотурьыште (Урал) пашам ыштыше крепостной мастер Артамонов велосипедым шонен луктын да шкеак ыштен. Эн тӱҥжӧ, тудо шучко российский корно дене тӱняште первой кана Верхотурья гыч Москош велосипед дене каен. Вара тудым Александр I пӧлеклен: крепостной зависимость деч утарен.

Но шеҥгелан кодшо, крепостной Российыште Артамоновын изобретенийже шукталтын огыл. Калык кокла гыч лекше руш изобретательын лӱмжӧ мондалтын.

5 июльышто Центральный детский технический станций пионер кечым организоватла. Тиде кечын пионер-шамыч пионер илышым сниматлат. Снимке-шамычым Москошко комсомолын 20 ий темме лӱмеш альбомлан колтат.

Суретыште: ДТС фото кружокын членже Рокин Володя да Пионер пӧрт фото кружокын членже Маркова Сима пионер кечылан шке фотоаппаратыштым ямдылат.

Шараде

Шорык ден куку
Ойлат гын иктеш,
Ер воктен кугу
Ик ола лектеш.

ЯКОВЛЕВ ЙЫВАН
Морко район, Шале ял совет, Аз'ял.

„Ямде лий" полшыш

Шке йоҥылышем палышым

Шукерте огыл мемнан деке кок деткорна-шамыч тыгай серышым колтышт: „Оршанке районысо, Тошто-Крешын „Дом колхозных ребят" пелесе отряд совет вуйлатыше Волков Арсик—„Ямде лий"-ын деткоржо, тамакам шупшаш тӱҥалын..." Тиде серышым ме лудын лектын, Волковлан тиде нерген возен колтышна. Тудо серышыште ме тудлан тамакан эҥгек кондымыжым умылтарен улына ыле. Кум кече гыч мемнан деке Волков деч серыш толын. Тудо воза:

„Пагалыме редакций! Серышдам лудым да шокшештын, йошкарген кайышым. Чын, мый тамакам шупшынам, но шуко огыл, иктаж 5 наре. Мый пеш кугу йоҥылышым ыштенам. Тендан туныктымыдам умылышым. Тау. Ынде тендам ӱшандаренак каласем: мый, тендан деткорда Волков, ончыкыжо тамакам умшашкем ом нал, тиде велэ огыл, моло пионер школьник-шамыч коклаштат тамакан вредше нерген умылтараш тӱҥалам.

Волков Арсик."

Ответ-шамыч

(„Ямде лий"-ын 2 июньышто лекше номержым ончо).

Метограмме
Ломбо,
Бомбо,
Комбо.

Могай числа
121.

Тушто
Раке.

Географический задаче
Баку, Амур, Кура, Урал.

МЕМНАН АДРЕС: Йошкар-Ола, Марий АССР, Совет пӧрт, 25-ше №-ан пӧлем, „Ямде лий" редакций. Телефон: Совет пӧртын коммутаторжо, 82-шо №.

Врид. отв. редактора—И. АЛЕКСАНДРОВ.

Увол. Марлита № А—630. Йошкар-Ола Маргосиздатын 1-ше типографийже.